

Veiledning

Pris- og anbudssamarbeid i drosjemarkedet

Konkurransereglene

Konkurranseloven av 5. mars 2004 nr. 12 § 10 forbyr konkurransebegrensende avtaler. Avtalens form er uten betydning; forbudet omfatter også mer uformelle overenskomster mellom foretakene.

Drosjesentraler har dispensasjon for å samarbeide om pris og anbud ved forskrift av 18. okt 2002 nr. 1165. Dispensasjonen gjelder imidlertid bare for samarbeid innad i en drosjesentral, og ikke for samarbeid mellom sentraler.

Forbud mot konkurransebegrensende avtaler

Avtaler som har til formål eller virkning å hindre, innskrenke eller vri konkurransen er forbudt etter konkurranseloven § 10. Forbudet gjelder både samarbeid mellom foretak på samme omsetningstrinn (horisontalt samarbeid) og konkurransebegrensninger i avtaler mellom foretak på forskjellige omsetningstrinn (vertikalt samarbeid). Forbudet rammer alle avtaler som er egnet til å påvirke konkurransen.

Samarbeid mellom konkurrenter

Horisontalt samarbeid anses normalt som mer konkurranseskadelig enn vertikalt samarbeid, ettersom det gjelder samarbeid mellom faktiske eller potensielle konkurrenter. Noen typer horisontale avtaler regnes for å ha konkurransebegrensende formål, slik at avtalen er forbudt uten at det fortas noen vurdering av avtalens virkning på konkurransen. Dette vil typisk gjelde for følgende horisontale avtaler:

- Samarbeid om fastsettelse av felles priser.
- Oppdeling av markeder, enten det dreier seg om geografisk deling av markeder, deling av kundegrupper, deling av markeder for ulike produkter eller annet.
- Begrensning av produksjon eller salg.

En avtale eller overenskomst om å inngi felles anbud vil i utgangspunktet omfattes av forbudsbestemmelsen i konkurranseloven § 10, men det må foretas en konkret vurdering av om konkurransen begrenses gjennom et slikt felles anbud. En avtale mellom en drosjeeier som hovedleverandør og en drosjeeier som underleverandør faller utenfor forbudet dersom avtalen ikke påvirker konkurransen. Slike avtaler vil imidlertid ofte kunne inneholde konkurransebegrensende elementer.

Offentlige institusjoner som kjøper inn transporttjenester utlyser kjøreoppdragene på anbud etter regler om offentlig anskaffelse. Hvis anbudet gis en vid avgrensning, kan drosjeselskapene finne det ønskelig å samarbeide for å være i stand til å tilby den drosjekapasitet som anbyder etterspør. Dersom samarbeidet er nødvendig for å tilby den etterspurte kapasiteten, fordi ingen av drosjeeierne kan utføre anbudet alene, vil avtalen være tillatt. Dette forutsetter at de involverte foretakene kan påvise at samarbeidet ikke går lengre enn nødvendig for å kunne inngi anbud. For eksempel vil et samarbeid mellom drosjesentral A, drosjesentral B og drosjeeier C kunne være ulovlig, dersom A og C alene har tilstrekkelig kapasitet til å inngi anbud.

Konkurransetilsynets veiledning om konkurransebegrensende samarbeid gir ytterligere veiledning.

http://www.konkurransetilsynet.no/archive/internett/vedlegg/konkurranseregler/juridiske_info_ark/§10_konkurransebegrensende_samarb.pdf

Unntak

Konkurransebegrensende avtaler eller overenskomster er allikevel tillatt etter konkurranseloven § 10 tredje ledd når følgende fire forutsetninger er oppfylt:

- **Samarbeidet må bidra til å bedre produksjonen eller fordelingen av varene eller til å fremme den tekniske eller økonomiske utvikling**
- **Det må samtidig sikre forbrukerne en rimelig andel av de fordeler som er oppnådd.**
- **Foretakene må ikke pålegges restriksjoner som ikke er absolutt nødvendige for å nå disse mål.**
- **Konkurransen må ikke utelukkes for en vesentlig del av de varer det gjelder.**

Samarbeid om inngivelse av anbud vil, som nevnt ovenfor, i utgangspunktet være forbudt. Dersom samarbeidet fører til at flere drosjeeiere inngir anbud enn situasjonen ville vært uten samarbeid, er dette positivt for konkurransen. I så tilfelle vil avtalen kunne være tillatt. Det samme gjelder dersom små aktører samarbeider for å være bedre i stand til å konkurrere mot større aktører. Men samarbeidet må ikke gå lengre enn nødvendig for å kunne konkurrere mer effektivt.

Videre er det en forutsetning at avtalen ikke begrenser konkurransen vesentlig. Foretak med betydelige markedsandeler kan ha problemer med å oppfylle dette kriteriet. Dersom drosjesentralene A og B begge har 20 prosent markedsandel, vil et samarbeid mellom disse føre til en samlet markedsandel på 40 prosent. Et slikt samarbeid vil kunne begrense konkurransen vesentlig. Dette kommer allikevel an på hvordan markedet er sammensatt; herunder hvor store de øvrige aktørene er og hvor lett det er for andre aktører å etablere seg.

Krrl. § 10 svarer til EF-traktaten artikkel 81 og EØS-avtalen artikkel 53. Kommisjonens retningslinjer om anvendelsen av EF-traktaten artikkel 81(3) vil kunne gi ytterligere veiledning i forståelsen av § 10 tredje ledd.

http://europa.eu.int/eur-lex/pri/en/oj/dat/2004/c_101/c_10120040427en00970118.pdf

Sammendrag

- Pris- og anbudssamarbeid i drosjesentraler er gitt dispensasjon etter forskrift av 18. okt 2002 nr. 1165. Forskriften gjelder inntil den blir opphevet
- Pris- og anbudssamarbeid mellom drosjesentraler rammes av forbudet mot konkurransebegrensende samarbeid i krrl. § 10 første ledd
- Slike avtaler kan allikevel være tillatt dersom de bidrar til et bedre tilbud av drosjetjenester. Avtalene må ikke gå lengre enn nødvendig, og ikke begrense konkurransen vesentlig